

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Arene pitää koulutuskokonaisuuden uudistamista lähtökohtaisesti perusteltuna. Uudistuksessa on kuitenkin varmistettava, että kotoutumiskoulutuksen ja muun osaamista kehittävän koulutuksen välillä säilyy selkeä jatkumo. Ammattikorkeakoulujen tarjoamat koulutukset tukevat erityisesti työelämälähtöistä kielitaidon kehittymistä, aiemman osaamisen tunnistamista ja siirtymiä tutkintokoulutukseen.

Lainsäädännössä tulisi tunnistaa ammattikorkeakoulut yhtenä kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten järjestäjäryhmänä silloin, kun koulutuksen tavoitteena on edetä kohti korkeakoulutasoista osaamista, täydentää jo hankittua koulutusta tai tunnistaa jo aikaisemmin hankittu korkeakoulututkinto.

Lakimuutosehdotus:

Kotoutumislain koulutuksia koskeviin pykäliin tulisi lisätä nimenomainen maininta ammattikorkeakouluista koulutusten järjestäjinä silloin, kun koulutus liittyy korkeakoulutasoiseen osaamiseen, tutkintokoulutukseen valmentaviin opintoihin tai korkeakoulutettujen maahanmuuttajien täydentäviin opintoihin.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Arene pitää huolestuttavana, että kotoutumisen edistämiseen kohdistuvat leikkaukset toteutetaan samanaikaisesti palvelujärjestelmän tavoitteiden ja velvoitteiden lisäämisen kanssa. Rahoituksen riittävyys on keskeinen edellytys koulutusten laadulle, saavutettavuudelle ja vaikuttavuudelle.

Erityisesti koulutusmuodot, jotka edistävät nopeaa työllistymistä ja osaamisen hyödyntämistä, tulee turvata rahoituksellisesti. Ammattikorkeakoulujen toteuttamat koulutukset ovat usein

kustannustehokkaita ja työelämälähtöisiä ja niiden hyödyntäminen edellyttää ennakoitavaa ja riittävää rahoitusta.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Kotoutumisen tavoitteiden selkeyttäminen ja velvoittavuuden lisääminen voivat tukea järjestelmän toimivuutta, mikäli ne toteutetaan tasapainoisesti. Velvoitteiden lisäämisen rinnalla on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajilla on tosiasiallinen mahdollisuus osallistua tarkoituksenmukaisiin koulutuksiin ja palveluihin.

Arene korostaa, että koulutuspolut, mukaan lukien korkeakouluihin suuntautuvat vaihtoehdot, tulee huomioida osana kotoutumisen tavoitteita. Pelkästään lyhyen aikavälin työllistymiseen painottuva lähestymistapa ei vastaa kaikkien kotoutujien osaamisprofiileja.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

Alkuvaiheen palveluprosessien tehostaminen on perusteltua, mutta edellyttää riittävää osaamisen tunnistamista ja ohjausta. Ammattikorkeakouluilla on asiantuntemusta erityisesti korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamisen arvioinnissa ja jatkopolkujen rakentamisessa.

Lainsäädännössä ja toimeenpanossa tulisi varmistaa, että alkuvaiheen palveluprosessi mahdollistaa ohjautumisen myös korkeakoulutasoisiin koulutusratkaisuihin silloin, kun se on kotoutujan osaamisen ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista.

Muut huomiot

Arene korostaa tarvetta tarkastella kotoutumisen edistämistä osana laajempaa koulutus- ja osaamisjärjestelmää. Ammattikorkeakoulujen rooli alueellisina, työelämälähtöisinä ja soveltavaa osaamista tuottavina korkeakouluina tukee hallitusohjelman tavoitteita työllisyydestä ja osaavan työvoiman saatavuudesta.

Lainsäädännön selkeys, koulutusmuotojen yhdenvertainen huomiointi ja toimiva rahoitus ovat edellytyksiä onnistuneelle uudistukselle.

Ylönen Nina
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

